

**Wyrok z dnia 11 czerwca 1997 r.
I PKN 145/97**

Nauczyciel nie ma interesu prawnego w ustaleniu, że wymierzona mu dyscyplinarna kara nagany wraz z przeniesieniem do innej szkoły w tej samej lub innej miejscowości została wykonana nieprawidłowo, jeżeli w chwili zamknięcia rozprawy nie był już zatrudniony w pozwanej szkole, gdyż stosunek pracy ustał (art. 189 KPC w związku z art. 316 § 1 KPC).

Przewodniczący SSN: Józef Iwulski, Sędziowie SN: Roman Kuczyński, Andrzej Wasilewski (sprawozdawca).

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu w dniu 11 czerwca 1997 r. sprawy z powództwa Henryka K. przeciwko Szkole Podstawowej w M. o odszkodowanie i ustalenie, na skutek kasacji powoda od wyroku Sądu Wojewódzkiego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Białymstoku z dnia 15 stycznia 1997 r. [...]

o d d a l i ł kasację.

U z a s a d n i e n i e

Pozwem z dnia 23 sierpnia 1996 r. powód Henryk K. wniósł o ustalenie, że pismo dyrektora Szkoły Podstawowej w M. z dnia 7 lipca 1995 r. w sprawie przeniesienia go ze stanowiska nauczyciela w Zespole Szkół Elektrycznych w G. do pracy w Szkole Podstawowej w M. było prawnie bezskuteczne oraz o zasądzenie od pozwanej Szkoły Podstawowej w M. kwoty 5.600 zł tytułem odszkodowania za niewydanie w terminie świadectwa pracy.

Sąd Rejonowy-Sąd Pracy w Suwałkach wyrokiem z dnia 14 października 1996 r. [...] oddalił powództwo w całości. Sąd Rejonowy ustalił, że powód był zatrudniony na stanowisku nauczyciela mianowanego w Zespole Szkół Elektrycznych w G., jednakże pismem z dnia 12 lipca 1993 r. został z nim rozwiązany stosunek pracy bez wypowiedzenia z winy pracownika. Natomiast Odwoławcza Komisja Dyscyplinarna dla Nauczycieli przy Ministrze Edukacji Narodowej prawomocnym orzeczeniem dyscyplinarnym z dnia 25 maja 1995 r. wymierzyła powodowi karę nagany z przeniesieniem do innej szkoły w tej samej lub w innej miejscowości. W wyniku toczącego się równocześnie sporu sądowego, wyrokiem Sądu Wojewódzkiego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Białymstoku z dnia 27 czerwca 1995 r. powód przywrócony został do pracy w Zespole Szkół Elektrycznych w G. na stanowisku nauczyciela mianowanego. W wykonaniu orzeczenia Odwoławczej Komisji Dyscyplinarnej dla Nauczycieli przy Ministrze Edukacji Narodowej z dnia 25 maja 1995 r., Kuratorium Oświaty w S. pismem z dnia 3 lipca 1995 r. poleciło dyrektorowi pozwanej Szkoły Podstawowej w M. przeniesienie powoda z dniem 1 sierpnia 1995 r. ze stanowiska nauczyciela Zespołu Szkół Elektrycznych w G. na stanowisko nauczyciela w Szkole Podstawowej w M. W wykonaniu tego polecenia, dyrektor Szkoły Podstawowej w M. pismem z dnia 7 lipca 1995 r. powiadomił powoda o przeniesieniu go z dniem 1 sierpnia 1995 r. na

stanowisko nauczyciela w Szkole Podstawowej w M. i równocześnie poinformował powoda, że celem objęcia nowych obowiązków winien się on zgłosić na posiedzenie Rady Pedagogicznej w Szkole Podstawowej w M. w terminie, o którym zostanie powiadomiony odrębnym pismem. Na posiedzeniu Rady Pedagogicznej w Szkole Podstawowej w M. w dniu 23 sierpnia 1995 r. przydzielono powodowi obowiązki nauczycielskie w zakresie fizyki, matematyki i chemii, biorąc pod uwagę, że jest on absolwentem Wydziału Matematyki, Fizyki i Chemii Uniwersytetu [...] w T. Powód odmówił nauczania matematyki, twierdząc że nie ma w tym zakresie wymaganego przygotowania i równocześnie zaproponował zatrudnienie go w mniejszym wymiarze godzin. W dniu 1 września 1995 r. powód stawiał się ponownie w pozwanej Szkole Podstawowej w M. w celu podjęcia wynagrodzenia za miesiąc wrzesień tego roku, ale w następnych dniach nie podjął swych obowiązków w Szkole. Natomiast pismem z dnia 4 września 1995 r. powód zwrócił się do dyrektora Szkoły Podstawowej w M. o przeniesienie go w stan nieczynny, skoro nie ma możliwości zapewnienia mu w pełnym wymiarze godzin pracy zgodnej z jego kwalifikacjami. Propozycja ta spotkała się z odmową, gdyż w danym wypadku brak było podstaw prawnych dla przeniesienia powoda w stan nieczynny. Następnie pismem z dnia 7 października 1995 r. pozwana Szkoła Podstawowa w M. poinformowała powoda o stwierdzeniu wygaśnięcia stosunku pracy z mianowania z dniem 15 września 1995 r. na podstawie art. 16 Karty Nauczyciela, a to w związku z nieprzystąpieniem powoda do pracy do dnia 14 września 1995 r. i nieusprawiedliwieniem tej nieobecności w pracy. Niezależnie od tego, Odwoławcza Komisja Dyscyplinarna dla Nauczycieli przy Ministrze Edukacji Narodowej prawomocnym orzeczeniem dyscyplinarnym z dnia 10 maja 1996 r. uznała powoda winnym niepodjęcia obowiązków służbowych po dniu 1 września 1995 r. i nieusprawiedliwienia tej nieobecności (mimo, że w dniu 1 września 1995 r. powód podjął wynagrodzenie za miesiąc wrzesień) oraz na podstawie art. 76 ust. 1 pkt 3 Karty Nauczyciela wymierzyła powodowi karę dyscyplinarną zwolnienia z pracy.

Biorąc powyższe pod uwagę, Sąd Rejonowy w Suwałkach uznał, że powód nie ma interesu prawnego w ustaleniu, czy orzeczona wobec niego uprzednio kara dyscyplinarna przeniesienia do innej szkoły w innej miejscowości została wykonana prawidłowo. Dlatego w tej części powództwo zostało oddalone. Z kolei, gdy chodzi o roszczenie z tytułu nieterminowego wydania świadectwa pracy, Sąd Rejonowy w Suwałkach ustalił, że świadectwo pracy stwierdzające, iż był on zatrudniony w Szkole Podstawowej w M. w okresie od 1 sierpnia 1995 r. do 15 września 1995 r. i że stosunek pracy został z nim rozwiązany "z powodu nieprzystąpienia do pracy" zostało doręczone powodowi w dniu 27 maja 1996 r. Powód natomiast zarejestrował się w Rejonowym Urzędzie Pracy w G. dopiero w dniu 13 czerwca 1996 r. i począwszy od tej daty został uznany za osobę bezrobotną bez prawa do zasiłku dla bezrobotnych na podstawie decyzji z dnia 20 czerwca 1996 r. Domagając się odszkodowania z tytułu nieterminowego wydania mu świadectwa pracy powód wywodził, że z tej przyczyny w okresie 8 miesięcy utracił łącznie kwotę 5.600 zł licząc miesięcznie po 700 zł. Tymczasem, niezależnie od tego, że zgodnie z art. 99 § 2 KP odszkodowanie za niewydanie w terminie świadectwa pracy przysługuje w wysokości wynagrodzenia za czas pozostawania bez pracy z tego powodu lecz za okres nie dłuższy aniżeli 6 tygodni, w świetle ustaleń dokonanych w toku postępowania jest bezsporne, iż w tym okresie powód ani nie poszukiwał pracy we własnym zakresie, ani też nie zarejestrował się w

Rejonowym Urzędzie Pracy. Ponadto, zgodnie z art. 13 ustawy z dnia 14 grudnia 1994 r. o zatrudnieniu i przeciwdziałaniu bezrobociu (jednolity tekst: Dz.U. z 1996 r. Nr 47, poz. 211 ze zm.) dokonanie rejestracji w Rejonowym Urzędzie Pracy nie jest uzależnione od posiadania lub okazania świadectwa pracy. Jeżeli więc po dokonaniu rejestracji w Rejonowym Urzędzie Pracy w G. w dniu 13 czerwca 1996 r. powodowi nie został przyznany zasiłek dla bezrobotnych, to wyłącznie z tej przyczyny, że powód w chwili rejestracji nie legitymował się wymaganym okresem pracy (wynoszącym co najmniej 180 dni pracy w ciągu ostatnich 12 miesięcy) przed rejestracją (art. 23 ustawy o zatrudnieniu i przeciwdziałaniu bezrobociu). Oznacza to, że powód nie otrzymał zasiłku dla bezrobotnych wyłącznie z powodu własnego zaniedbania, bowiem za późno dokonał rejestracji w Rejonowym Urzędzie Pracy. Zatem brak jest związku przyczynowego pomiędzy odmową przyznania powodowi przez Rejonowy Urząd Pracy w G. zasiłku dla bezrobotnych a datą wydania mu przez pozwaną Szkołę świadectwa pracy.[...]

Sąd Wojewódzki-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Białymstoku wyrokiem z dnia 15 stycznia 1997 r. [...] oddalił apelację powoda od wyroku Sądu Rejonowego w Suwałkach. Sąd Wojewódzki w pełni podzielił ustalenia oraz argumentację przedstawioną w uzasadnieniu do wyroku Sądu Rejonowego. Ponadto Sąd Wojewódzki w uzasadnieniu wyroku zwrócił także uwagę na bezzasadność zarzutu powoda, jakoby pozwana Szkoła nie powinna go zwalniać, a jedynie zawiesić w czynnościach służbowych w okresie toczącego się postępowania dyscyplinarnego. Bowiem, zdaniem Sądu Wojewódzkiego, na mocy przepisów Karty Nauczyciela dyrektor szkoły może zawiesić nauczyciela w pełnieniu obowiązków na czas trwania postępowania dyscyplinarnego, jeżeli jest to celowe, a samo zawieszenie polega na odsunięciu nauczyciela od wykonywania obowiązków w szkole. Otóż niezależnie od innych względów, w danym wypadku odsunięcie powoda od wykonywania obowiązków, zdaniem Sądu Wojewódzkiego, było już z tej przyczyny bezprzedmiotowe, że powód w ogóle nie podjął wykonywania obowiązków służbowych i to mimo, że pobrał wynagrodzenie za pracę w miesiącu wrześniu.

Pismem z dnia 11 marca 1997 r. powód wniósł kasację od wyroku Sądu Wojewódzkiego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Białymstoku zarzucając temu wyrokowi: Po pierwsze - błędną wykładnię art. 85 ustawy z dnia 25 stycznia 1982 r. - Karta Nauczyciela w związku z § 47 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 19 sierpnia 1982 r. w sprawie komisji dyscyplinarnych dla nauczycieli i trybu postępowania dyscyplinarnego (Dz.U. Nr 26, poz. 193 ze zm.) przez przyjęcie, że wadliwe wykonanie kary nagany orzeczonej przez Odwoławczą Komisję Dyscyplinarną przy Ministrze Edukacji Narodowej w dniu 25 maja 1995 r. z przeniesieniem do innej szkoły w tej samej lub w innej miejscowości nie miało znaczenia w sprawie. W kasacji podniesiono, że wobec wadliwego wykonania orzeczenia dyscyplinarnego, powodowi przysługuje roszczenie o ustalenie nieważności dokonanego przeniesienia do innej szkoły i odszkodowanie. Po drugie - kasacja zarzuca błędną wykładnię przepisu art. 16 Karty Nauczyciela przez nietrafne uznanie, że stosunek pracy powoda w pozwanej Szkole Podstawowej w M. wygaś z dniem 15 września 1996 r. ze względu na nie przystąpienie powoda do pracy. W tym kontekście w kasacji podnosi się, że fakt wystąpienia powoda z wnioskiem o przeniesienie w stan nieczynny nie może być interpretowany na jego niekorzyść, skoro powód korzystał w ten sposób z uprawnienia przysługującego mu na

podstawie art. 10 Karty Nauczyciela. I wreszcie po trzecie - kasacja zarzuca błędną wykładnię przepisu art. 26 ust. 1 Karty Nauczyciela przez nietrafne przyjęcie, że stosunek pracy powoda w pozwanej Szkole wygał przed wydaniem orzeczenia Odwoławczej Komisji Dyscyplinarnej dla Nauczycieli przy Ministrze Edukacji Narodowej z dnia 10 maja 1996 r. o dyscyplinarnym zwolnieniu z pracy. Z powyższych przyczyn powód wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku Sądu Wojewódzkiego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Białymstoku oraz wcześniejszego wyroku Sądu Rejonowego w Suwałkach w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi pierwszej instancji oraz o zasądzenie kosztów postępowania w sprawie wedle norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Stosownie do dyspozycji art. 316 § 1 KPC Sąd wydając wyrok bierze za podstawę stan rzeczy istniejący w chwili zamknięcia rozprawy. Zarówno Sąd Rejonowy, jak i Sąd Wojewódzki w wydanych wyrokach trafnie przyjęły, że powód nie miał interesu prawnego dla żądania ustalenia, czy wymierzona mu orzeczeniem Komisji Dyscyplinarnej dla Nauczycieli przy Ministrze Edukacji Narodowej z dnia 25 maja 1995 r. kara nagany wraz z przeniesieniem do innej szkoły w tej samej lub innej miejscowości została wykonana prawidłowo (art. 189 KPC), bowiem z akt sprawy jednoznacznie wynika, że z dniem 10 maja 1996 r. powód został zwolniony z pracy prawomocnym orzeczeniem Odwoławczej Komisji Dyscyplinarnej dla Nauczycieli przy Ministrze Edukacji Narodowej. Oznacza to, że w dacie wydania wyroku przez Sąd pierwszej instancji, tzn. w dniu 14 października 1996 r., powód nie był już zatrudniony w charakterze nauczyciela w Szkole Podstawowej w M.

Równocześnie należy jednak podkreślić, że podniesiony w kasacji zarzut błędnej wykładni art. 85 ustawy - Karta Nauczyciela w związku z § 47 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 19 sierpnia 1982 r. w sprawie komisji dyscyplinarnych dla nauczycieli i trybu postępowania dyscyplinarnego (Dz.U. Nr 26, poz. 193) i niewłaściwego wykonania orzeczenia dyscyplinarnego nie dawał podstawy dla stwierdzenia prawnej bezskuteczności dokonanego przeniesienia. Zgodnie z dyspozycją § 47 pkt 1 powoływanego rozporządzenia Rady Ministrów, prawomocne ?orzeczenie komisji dyscyplinarnej o wymierzeniu kary nagany z przeniesieniem do innej szkoły w tej samej lub innej miejscowości wykonuje bezzwłocznie organ, przy którym działa komisja dyscyplinarna pierwszej instancji, działając w porozumieniu z organem bezpośrednio nadzorującym szkołę, do której nauczyciel zostaje przeniesiony@. Orzeczenie Odwoławczej Komisji Dyscyplinarnej dla Nauczycieli przy Ministrze Edukacji Narodowej z dnia 25 maja 1995 r. o ukaraniu powoda karą nagany z równoczesnym ?przeniesieniem do innej szkoły w tej samej lub innej miejscowości@ zostało wykonane w ten sposób, że Wicekurator Oświaty w S. pismem z dnia 3 lipca 1995 r. skierował do Dyrektora Szkoły Podstawowej w M. polecenie służbowe, którym zobowiązał go do przeniesienia powoda z dniem 1 sierpnia 1995 r. ze stanowiska nauczyciela Zespołu Szkół Elektrycznych w G. na stanowisko nauczyciela Szkoły Podstawowej w M. Oznacza to, że naprzód Wicekurator, jako organ właściwy dla wykonania orzeczenia dyscyplinarnego, podjął decyzję co do miejsca i stanowiska na jakie zostanie przeniesiony powód, następnie poinformował o tym pisemnie Dyrektora Szkoły Podstawowej w M., jako osobę

bezpośrednio nadzorującą tę Szkołę, a zamiast samodzielnie poinformować powoda o podjętych rozstrzygnięciach, wydał polecenie służbowe zobowiązujące do tego pozwaną. W nawiązaniu do wyżej wymienionego pisma Wicekuratora Oświaty w S. i w wykonaniu otrzymanego polecenia służbowego, Dyrektor Szkoły w M. skierował do powoda w dniu 7 lipca 1995 r. pismo, którym poinformował go, że z dniem 1 sierpnia 1995 r. przenosi powoda ze stanowiska nauczyciela w Zespole Szkół Elektrycznych w G. na stanowisko nauczyciela Szkoły Podstawowej w M. i równocześnie wezwał go do zgłoszenia się w M., celem podjęcia obowiązków służbowych. Oznacza to, że w tym wypadku Dyrektor Szkoły Podstawowej w M. działał wobec powoda z upoważnienia i w imieniu Wicekuratora Oświaty w S. Jakkolwiek więc uchybienie w procedurze wykonania orzeczenia dyscyplinarnego polegało na tym, że decyzja została powodowi przekazana nie przez Wicekuratora, ale przez upoważnionego przez niego Dyrektora Szkoły Podstawowej w M., to jednak pozostaje poza sporem, że podjął ją organ właściwy oraz że została ona przyjęta przez powoda do wiadomości i nie była przezeń kwestionowana. Po raz pierwszy zastrzeżenia w tej sprawie powód zgłosił dopiero w swym pozwie złożonym w dniu 26 września 1995 r. w Sądzie Rejonowym.

Natomiast w kwestii podniesionych w kasacji zarzutów błędnej wykładni oraz zastosowania wobec powoda art. 16 ustawy - Karta Nauczyciela przez przyjęcie, że stosunek pracy powoda wygasł na podstawie tego przepisu z dniem 15 września 1996 r. oraz art. 26 ust. 1 tej ustawy przez przyjęcie, że stosunek pracy powoda wygasł przed wydaniem prawomocnego orzeczenia przez Odwoławczą Komisję Dyscyplinarną dla Nauczycieli przy Ministrze Edukacji Narodowej w dniu 10 maja 1996 r., należy stwierdzić, że zarzuty te dotyczą nowego roszczenia powoda o zasądzenie odszkodowania w wysokości utraconych zarobków za okres pozostawania bez pracy od dnia 1 października 1995 r. do dnia 10 maja 1996 r. Roszczenie to zostało zgłoszone przez powoda dopiero w apelacji od wyroku Sądu Rejonowego, co też powód potwierdził na rozprawie kasacyjnej, i z tej przyczyny nie mogło być przedmiotem rozpoznania przed Sądem Apelacyjnym (art. 383 zdanie pierwsze KPC).

W tej sytuacji Sąd Najwyższy na podstawie art. 393¹² KPC orzekł jak w sentencji.

=====